

Tản mạn

Một lần đến Mỹ

Sau đúng 50 năm kể từ khi ông Phạm Xuân Ẩn, người Việt đầu tiên đến học tập tại Trường Orange Coast (OCC) và cũng là người Việt Nam đầu tiên ở quận Cam, California thời đó; chúng tôi đặt chân đến sân bay Santa Anna vào đúng ngày đầu tiên của năm 2008. Khác với thời của ông Ẩn, bây giờ quận Cam rất đông người Việt Nam sinh sống và làm việc, thậm chí nếu không chú ý vào tên phố thì mọi sinh hoạt ở đây đều có thể dùng tiếng Việt với phong cách Việt.

Sau một chuyến bay thật dài nửa vòng trái đất nhưng thực ra chỉ là hai bờ Đông và Tây của Thái Bình Dương. Qua cửa kiểm tra gất gạo của hải quan sân bay, tôi có một cảm nhận ban đầu là nước Mỹ thật giàu có, thật hiện đại và thật sạch sẽ. Đại lộ Jamboree với 6 làn xe tấp nập. Khách sạn Hyatt Regency đầy đủ tiện nghi bên hồ Newport Beach thơ mộng. Khu siêu thị hiện đại nằm ở Fashion Island thật thanh bình và lịch lãm. Bãi đỗ xe thì khỏi phải nói, như những tòa nhà nhiều tầng để xe đỗ như những hộp diêm trên một giá sách khổng lồ. Ở Mỹ, mua xe ô tô thật đơn giản, đủ loại xe và đủ loại giá tiền tùy theo chủng loại, chất lượng. Việc thuê xe ô tô còn dễ dàng hơn. Sinh viên nhà mình phóng xe ô tô riêng đến phi trường, mua vé bay về họp ở Irvine, gửi xe ô tô ở bãi, khi đến Irvine lại thuê 1 xe ô tô mới, tựa như thuê mượn xe đạp ở Việt Nam vậy!

Giờ giấc làm việc ở Mỹ rất chính xác. Không có lệ đến muộn và cũng khỏi xin lỗi vì đúng giờ xe chạy, bạn phải tự lo mà đến nơi tổ chức hội nghị. Bạn được trình bày thảo luận 15 phút thì đúng đến trước hạn 1 phút, có tín hiệu nhắc hết thời gian để bạn kết thúc. Theo lịch hẹn làm việc, các bạn Mỹ đã đón đoàn chúng tôi rất chu đáo, tận tình, niềm nở và sau khi họ tiễn chúng tôi ra tận xe là vừa hết thời gian làm việc dự kiến. Thời gian nghỉ ăn trưa cũng vừa đủ để các thành viên của đoàn chúng tôi thư giãn, lựa chọn thực đơn. Ăn xong, xe

lại đến đón chúng tôi đi ngay, không có khoảng trống để nghỉ trưa như thói quen ở nhà.

Chúng tôi đến thăm Trường ĐH Los Angeles (UCLA) vào một chiều đầu tháng Giêng. Khuôn viên của trường không có hàng rào, cũng chẳng có bảo vệ. Bạn chỉ kịp nhận ra khi xe rẽ vào con đường có một thảm cỏ xanh mượt với bệ bê tông cao chừng đến ngực ghi biển hiệu của trường. Trung tâm của trường là một công viên với những cây cổ thụ uy nghi và những tượng đài đủ dạng. Máy ảnh em thì nhau chụp ảnh từ các góc độ, vườn hoa, đài phun nước, các tòa nhà được kiến trúc đa dạng trong một mô hình tổng hợp hài hòa. Điều đặc biệt hơn là bên trong mỗi tòa nhà, sau 2 lớp cửa là một phong cách làm việc bận rộn, tất bật nhưng lặng lẽ. Ngay ở nhà ăn sinh viên của trường rất đông người ăn ở các khu đồ ăn Nhật, đạo Hồi, Châu Á, Braxin... cũng khó mà tìm ra sự ồn ào, chen chúc...

Tác phong khoa học và tác phong công nghiệp dường như là thói quen đương nhiên. Mọi thứ đều được sắp đặt và chuẩn bị chu đáo, mọi việc đều được lập chương trình, tựa như một tổ ong lớn hoặc một cỗ máy khổng lồ vận hành theo đúng quy tắc và được điều hành tự động. Anh bạn cùng đoàn sau một vài lần thốt lên khen ngợi: “Ồ! Đẹp thật!”, “Chà! Hiện đại quá!” rồi lại ao ước:

Đến bao giờ và khi nào đại học nhà mình được như thế?

Quả là nhiều bạn trẻ và sinh viên Việt Nam ước ao được đi học ở nước ngoài là hoàn toàn đúng. Bên cạnh việc học được những kiến thức mới, họ còn được thấm đẫm trong môi trường văn hóa mới, sử dụng tiếng Anh thành thạo và tác phong giao tiếp nhanh nhẹn. Nghe các học viên của VEF trao đổi, thảo luận và giao lưu bằng tiếng Anh mới thấy tuổi trẻ thật nhạy bén và tự tin. Sau một thời gian học tập, các bạn trẻ

Việt Nam đã nhanh chóng vượt qua được 2 rào cản lớn: tiếng Anh và Tin học. Đó cũng là 2 điều kiện quan trọng để hòa nhập trong xã hội văn hóa Mỹ cũng như hòa nhập quốc tế...

Sau 1 ngày làm việc quần quật, tới khuya trở về khách sạn, mấy anh trong đoàn chúng tôi không sao ngủ được. Không phải vì lệch múi giờ ngày và đêm mà dường như trong cái hiện đại và công nghiệp văn minh này có một khoảng trống không thể lấp đầy đối với những người xa Tổ quốc. Bên này vào đêm thì cũng

là lúc ở bên kia bờ Thái Bình Dương, đất nước Việt Nam của chúng ta bước vào một ngày mới, tuy cuộc sống còn đầy gian truân, cát bụi nhưng đây là quê hương, nơi chôn nhau cắt rốn, nơi đầy ấp những kỷ niệm yêu thương, nghèo nhưng thấm đẫm tình đồng bào, đồng chí. Chẳng thế mà nhiều bà con mình đang khát khao được một lần trở lại thăm quê. Những người ở độ tuổi trên 40 thì lại càng thấm thía tình làng nghĩa xóm. Nhiều bậc cha mẹ sang đây sống với con một thời gian rồi lại nằng nặc đòi được trở về đất Việt vì khó quên với lối sống theo nhịp điệu gấp gáp này.

Anh bạn đi cùng đoàn với tôi tâm sự: Chúng mình đã được cử đi học, đào tạo ở nước ngoài, nhiều lần đi công tác ở các nước khác nhau nên có chung một nỗi đau là chưa làm được gì nhiều cho nền giáo dục nước nhà. Những dòng suy nghĩ như chụm lại trong giọng đọc của một anh bạn khác câu thơ của nhà thơ Đồng Đức Bốn:

*Ta về với mẹ ta thôi
Lỡ mai chết lại mồ côi
dưới mồ*

Chương trình tivi đã chuyển sang bản tin 24 giờ tự khi nào!

*California - Hà Nội,
tháng 1/2008*

PGS.TS Nguyễn Văn Nhã

